

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ
SIR GORDON SLYNN
ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 1981¹

*Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,*

Η παρούσα υπόθεση φέρεται ενώπιον του Δικαστηρίου κατόπιν αίτησεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε τό Amtsgericht του Rosenheim της Όμοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Όπως προκύπτει από τις γραπτές παρατηρήσεις που κατετέθησαν εκ μέρους της Bayerische Vereinsbank AG («της τραπεζής»), στις 21 Μαΐου 1971, ο Züchner, άνανγων στην δίκη ενώπιον του Amtsgericht, άνανωσε λογαριασμό στο παράρτημα της τραπεζής στο Rosenheim, υπό τούς συνήθεις όρους της. Στις 17 Ιουλίου 1979 ο Züchner εξέδωσε επί της τραπεζής έπιταγή ποσού 10 000 μάρκων. Ο άποδέκτης διέμενε στην Ιταλία ή δέ τράπεζα έχρέωσε τόν Züchner με άμοιδή ίση πρós 0,15 % επί του ποσού της έπιταγής, που άποτελεί τήν συνήθη προμήθεια που επιβάλλει ή τράπεζα επί μεταφορών (χρημάτων) πρós τό έξωτερικό. Η άνωτέρω άμοιδή, 15 DM, χρεώθηκε στον λογαριασμό του Züchner. Έν συνεχεία ο Züchner ήγειρε άγωγή κατά της τραπεζής, ζητώντας τήν έπιστροφή τών 15 μάρκων, για τόν λόγο ότι ή χρέωση μιάς τέτοιας άμοιδής επί συναλλαγών μεταξύ Κρατών μελών εισάγει διακρίσεις και άντιβαίνει πρós τις διατάξεις της συνθήκης ΕΟΚ, ειδικότερα πρós τά άρθρα 7, 67, 85 και 86. Η τράπεζα έπέστρεψε τό συγκεκριμένο αυτό ποσό, ό Züchner όμως έπέμεινε στην άγωγή του, ζητώντας νά άναγνωρισθεί ότι τό έν λόγω τέλος άντιτίθεται πρós τήν συνθήκη.

Τό Amtsgericht παρέπεμψε τήν υπόθεση στο Δικαστήριο, για έκδοση προδικαστικής άποφάσεως επί του άκολουθού έρωτήματος:

«Η είσπραξη στις ένδοκοινοτικές πράξεις πληρωμών και κινήσεις κεφαλαίων μεταξύ τραπεζών, ενιαίας τραπεζικής προμηθείας 0,15 % επί του πρós μεταφορά ποσού, συνιστά παράβαση τών άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ, ως έναρμονισμένη πρακτική ικανή νά έπηρεάσει τις έμπορικές συναλλαγές;»

Φαίνεται ότι τό Amtsgericht άπέκλεισε από τήν διάταξη περί παραπομπής τά άρθρα 7 και 67, για τό λόγο ότι κανένα από αυτά δέν παρέχει δικαιώματα, τών οποίων δύνανται νά γίνει έπίκληση από άτομα. Πάντως ό Züchner στις γραπτές του παρατηρήσεις ζήτησε από τό Δικαστήριο νά λάβει υπ' όψη τό άρθρο 67, άφιέρωσε δέ σημαντικό μέρος τών γραπτών του παρατηρήσεων στην εξέταση του άρθρου αυτού καθώς και διαφόρων άλλων (όπως τά άρθρα 13 και 30). Κατά τήν γνώμη μου δέν είναι όρθό νά ληφθούν υπ' όψη τά αίτήματα αυτά, άφου τό Amtsgericht περιώρισε σαφώς τήν αίτηση εκδόσεως προδικαστικής άποφάσεως, στους κανόνες άνταγωνισμού.

Ο δικηγόρος της τραπεζής ίσχυρίσθηκε κατά πρώτο, χωρίς νά άναφέρει νομολογιακές ή άλλες πηγές, ότι οι τράπεζες εξαιρούνται κατά μεγάλο μέρος από τούς κανόνες άνταγωνισμού. Τά δύο έρείσματα του ίσχυρισμού αυτού, στα όποια άνεφέρθη είναι τά άρθρα 90 παράγραφος 2, και 104 έπ. της συνθήκης ΕΟΚ.

Όσον άφορά τό άρθρο 90 παράγραφος 2, άκόμα και άν οι τράπεζες δύνανται νά θεωρηθούν ως έπιχειρήσεις έπιφορτισμένες με τήν διαχείριση ύπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, τό Δικαστήριο έπεσήμανε, στην υπόθεση 127/73 BRT κατά SABAM (1974) Rec. 313 (σ. 318) ότι οι

¹ — Μετάφραση από τά άγγλικά.

έπιχειρήσεις έμπίπτουν στην κατηγορία αυτή μόνον αν έχουν έπιφορτισθεί με τίς λειτουργίες αυτές δυνάμει πράξεως τής δημοσίας άρχης. Αυτό δύναται να συμβαίνει, στην περίπτωση όπου, όπως στην υπόθεση 10/71 *Ministère Public de Luxembourg* κατά *Müller* (1971) Rec. 723, μία έπιχείρηση ιδρύεται με νόμο, τής παρέχονται δέ προνόμια για τήν έπίτευξη των σκοπών για τούς όποιους συνεστάθη, ή στην περίπτωση όπου ένα Κράτος μέλος έμπιστεύεται σε μία καθαρά ιδιωτική έπιχείρηση τήν διαχείριση τέτοιων υπηρεσιών. Έν προκειμένω δέν αποδεικνύεται ότι ή τράπεζα έπιφορτίσθη από δημοσία άρχή με τήν διαχείριση οίωνήποτε υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, χωρίς να γίνει λόγος για τό ότι ή έξόφληση έπιταγών πού έχουν έκδοθει υπέρ άλλοδαπου άποδέκτου ή, γενικότερα, ή μεταφορά προς τό έξωτερικό, χρημάτων των πελατών τής, δέν έμπίπτει στα ιδιαίτερα καθήκοντα πού έχουν άνατεθεί στην τράπεζα από δημοσία άρχή. Νομίζω λοιπόν ότι ή τράπεζα δέν δύναται να βασισθεί στο άρθρο 90 παράγραφος 2, στο παρόν στάδιο τής άποδεικτικής διαδικασίας, έν προκειμένω. Έπί πλέον και αν άκόμα υπήρχαν τέτοιες άποδείξεις, οί κανόνες άνταγωνισμού άποκλείονται μόνον κατά τό μέρος πού παρεμποδίζουν νομικώς ή πρακτικώς τά άνωτέρω καθήκοντα και έφ' όσον δέν έπιηρεάζεται ή ανάπτυξη του έμπορίου, σε τέτοιο βαθμό ώστε αυτό να άντίκειται προς τά συμφέροντα τής Κοινότητας.

Γιά τούς έν προκειμένω σκοπούς, τά άρθρα 104 έπ. δέν φαίνονται να κάνουν τίποτα περισσότερο από τό να υποδεικνύουν ότι όρισμένες πλευρές των τραπεζικών εργασιών δύναται να είναι γενικού οικονομικού συμφέροντος. Κατά τήν γνώμη μου τά άνωτέρω άρθρα δέν έξαιρούν με κανένα τρόπο, τήν τράπεζα από τούς κανόνες των άρθρων 85 και 86.

Γιά να υπάρξει παράβαση του άρθρου 85 πρέπει να συντρέξουν τρεις προϋποθέσεις:

(i) πρέπει να υπάρχει συμφωνία μεταξύ έπιχειρήσεων, άπόφαση μιάς ένώσεως έπιχειρήσεων ή έναρμονισμένη πρακτική, πού (ii) να έχει ως άντικείμενο ή ως άποτέλεσμα τήν παρεμπόδιση, τόν περιορισμό ή τήν νόθευση του άνταγωνισμού έντός τής κοινής άγοράς και πού (iii) δύναται να έπιηρεάσουν τό έμπόριο μεταξύ Κρατών μελών.

Όσον άφορά τήν πρώτη προϋπόθεση, ή διάταξη περί παραπομπής αναφέρεται μόνο στην έναρμονισμένη πρακτική.

Στήν υπόθεση 48/69 *ICI* κατά *Έπιτροπής* (1972) Rec. 619 (σ. 655), τό Δικαστήριο ώρισε τήν έναρμονισμένη πρακτική ως μορφή συντονισμού μεταξύ έπιχειρήσεων, ή όποια υποκαθιστά συνειδητά μία πρακτική συνεργασία στους κινδύνους του άνταγωνισμού. Δέν άρκει, για τήν στοιχειοθέτηση άπαγορευμένης συμπεριφοράς, άπλως τό ότι οί έπιχειρήσεις για τίς όποιες πρόκειται έχουν προσαρμόσει τόν δικό τους τρόπο διεξαγωγής των εργασιών ώστε να λαμβάνουν υπ' όψη τήν πραγματική ή ένδεχομένη συμπεριφορά άλλων άνταγωνιστών, αλλά πρέπει να υπάρχει «άμεση ή έμμεση έπαφή μεταξύ των έπιχειρηματιών αυτών, πού να έχει ως άντικείμενο ή ως άποτέλεσμα είτε να έπιηρεάσει τήν έντός τής άγοράς συμπεριφορά ενός πραγματικού ή δυνητικού άνταγωνιστού ή να του άποκαλύψει τήν συμπεριφορά πού αυτοί οί ίδιοι άπεφάσισαν ή σκέπτονται να υιοθετήσουν έντός τής άγοράς» (υποθέσεις 40 ως 48, 50, 54 ως 56, 111, 113 και 114/73 *Suiker Unie* κατά *Έπιτροπής* (1975) Rec. 1663 (σ. 1942).

Ό *Züchner*, ισχυρίσθη ότι ή έπιβολή από διάφορες τράπεζες προμηθείας, στο ίδιο ποσοστό άποτελει άπόδειξη έναρμονισμένης πρακτικής. Παρόμοια κατάσταση

άντιμετωπίσθη στήν άνωτέρω υπόθεση *ICI*. Στήν υπόθεση εκείνη τό Δικαστήριο έκρινε (σ. 655, παράγραφοι 66—68) ότι ή παράλληλη συμπεριφορά δύναται νά άποτελέσει ισχυρή απόδειξη έναρμονισμένης πρακτικής, όταν οδηγεί σέ συνθήκες άνταγωνισμού πού δέν άνταποκρίνονται στίς κανονικές συνθήκες τής άγοράς. Αυτό θά κριθεί βάσει τών άποδείξεων ώς σύνολο, λαμβάνοντας ύπ' όψη τήν φύση τών προϊόντων, τό μέγεθος και τόν άριθμό τών έπιχειρήσεων, τόν όγκο και άλλα ειδικά χαρακτηριστικά τής άγοράς.

"Όπως παρατήρησε τό Δικαστήριο στήν υπόθεση *Sniikker Unie*, supra, άκόμα και τό γεγονός ότι μιá έπιχείρηση εύθυγραμμίζει τίς τιμές τής επί τής ύψηλοτέρας τιμής πού επιβάλλει ένας άνταγωνιστής, δέν άποτελεί άναγκαστικά απόδειξη έναρμονισμένης πρακτικής· δύναται νά εξηγηθεί ώς προσπάθεια νά έπιτευχθεί τό μεγάλο κέρδος (σ. 1962 παράγραφος 285). "Αν, πάντως, άποδεικνύεται ότι οι έμπλακείσες έπιχειρήσεις παρέχουν ή μία στήν άλλη πληροφορίες σχετικά μέ τίς τιμές τους, ύπάρχει έδαφος για τήν διαπίστωση ότι έχουν αναλάβει έναρμονισμένη πρακτική.

"Όπως προκύπτει από τά έγγραφα και από όσα ανέφέρθησαν κατά τήν συνεδρίαση ή έν προκειμένω υπό έξέταση προμήθεια άποτελεί γενική προμήθεια επί τών πληρωμών άνω τών 4 000 μάρκων, πού γίνονται έκτός Γερμανίας, ή όποία φαίνεται ότι εισηγήθη στήν δεκαετία του 1950, σήμερα δέ άποτελεί μέρος τών γενικών όρων τής τραπεζής, οι όποιοι διέπουν τίς σχέσεις μέ τούς πελάτες τής. Έφαρμόζεται στό ίδιο ποσοστό (0,15 %) επί όλων τών μεταφορών άνω τών 4 000 μάρκων, όποια κι άν είναι ή χώρα διαμονής του άποδέκτου, είτε εύρίσκεται έντός τής Κοινότητας είτε όχι. Δέν πρόκειται για τό πραγματικό κόστος κάθε

μεταφοράς, αλλά λέγεται ότι άποτελεί προφανώς συνεισφορά στό συνολικό κόστος έκτελέσεως όλων αυτών τών μεταφορών. Η τράπεζα επιβάλλει μόνο ένα όνομαστικό ποσό για μεταφορές κάτω τών 4 000 μάρκων, πού είναι τό ίδιο μέ τό ποσό πού κρατείται για τίς έσωτερικές συναλλαγές.

Λέγεται ότι τήν δικαιολογία αυτού, τής ύψηλοτέρας προμηθείας, άποτελεί ό περισσότερο περίπλοκος χαρακτήρας τών πράξεων ξένου συναλλάγματος, πού δέν δύνανται νά έκκαθαρισθουν μέσω κεντρικού όργάνου, όπως συμβαίνει μέ τίς μεταφορές χρημάτων στό έσωτερικό τής Γερμανίας, οι όποιες έκκαθαρίζονται από τήν Deutsche Bundesbank. Άπαιτείται ένδεχομένως ή διατήρηση πιστώσεων σέ ξένα συναλλάγματα, ή σύναψη συμφωνιών μέ άλλοδαπές τράπεζες και ή πρόσληψη ύπαλλήλων πού δύνανται νά χειρίζονται γλώσσες και συναλλάγματα διαφορετικά από τά δικά τους.

Η τράπεζα άρνείται τήν ύπαρξη οιασδήποτε συμφωνίας ή έναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ τραπεζών στήν Γερμανία ή άλλου, πού νά έχει ώς σκοπό ή άποτέλεσμα άπαγορευόμενο από τό άρθρο 85. Άνεφέρθη ότι δέν ύπάρχει έναρμονισμένη πρακτική επειδή ή τράπεζα άπεφάσισε ανεξαρτήτως τήν έπιβολή τής έν λόγω προμηθείας: δέν ύπάρχει παράδοση του άρθρου 85 ipso facto, άκόμα και άν άλλες τράπεζες επιβάλλουν τό ίδιο τέλος. Μιά τράπεζα δικαιούται, όπως και κάθε άλλη έπιχείρηση νά δημιουργήσει τό μέγιστο κέρδος χωρίς, κατ' ανάγκη, νά παραβεί τό άρθρο 85.

"Αν δέν ύπήρχαν άλλα από τά περιστατικά πού ανέφέρθησαν, θά ήδύνατο νά ύποστηριχθεί ότι δέν ύπάρχουν έπαρκείς άποδείξεις έναρμονισμένης πρακτικής παρά τό ότι ό Züchner αναφέρεται σέ άλλες τράπεζες. Ύπάρχουν όμως και άλλα περιστατικά. Όπως προκύπτει από τίς άπαντήσεις

σέ έρωτήσεις του Δικαστηρίου, παρόμοια προμήθεια με την υπό εξέταση εν προκειμένω επιβάλλεται και από άλλες τράπεζες στη Γερμανία αν και δεν λαμβάνουν ίσως όλες τά 4 000 μάρκα ως όριο για την επιβολή της προμηθείας, υπάρχουν δέ ίσως διαφορετικές πρακτικές ως προς τά μικρότερα ποσά. Γίνεται επίσης δεκτό ότι τό γεγονός της επιβολής της εν λόγω προμηθείας από την τράπεζα και από άλλες τράπεζες, είναι γνωστό, ή είναι πιθανώς γνωστό στην κάθε μία απ' αυτές.

Δυνατόν τά στοιχεία αυτά καθ' έαντά νά μή αποτελούν καθ' ανάγκη απόδειξη έναρμονισμένης πρακτικής, αποτελούν όμως απόδειξη ότι υπάρχει πρόβλημα πού πρέπει νά έρευνηθεί από τό έθνικό δικαστήριο.

Τό γεγονός ότι ή προμήθεια αντιπροσωπεύει την άμοιδή της τραπεζής για τίς υπηρεσίες πού παρέχει στους πελάτες της, δεν αποτελεί άπάντηση αν είτε ή επιβολή του είτε τό ύψος του είναι αποτέλεσμα πρακτικής πού απαγορεύεται από τούς κανόνες άνταγωνισμού. Ίσως, υπό κανονικές συνθήκες άνταγωνισμού, ή προμήθεια νά μή επεδάλλετο καθόλου ή νά επεδάλλετο σέ χαμηλότερο ποσοστό, ή δέ άπώλεια πού θά προέκυπτε από τόν τομέα αυτόν τών δραστηριοτήτων της τραπεζής θά έκαλύπτετο με τά κέρδη από άλλο τομέα. Δέν άποκλείεται νά ήταν διατεθειμένη ή τράπεζα νά ένεργεί αυτές τίς μεταφορές με άπώλεια, για νά διατηρήσει τούς πελάτες της.

Ύν άπεδεικνύετο ή ύπαρξη έναρμονισμένης πρακτικής καθορισμού του ύψους της προμηθείας για την έκτέλεση μεταφορών χρημάτων, ή πρακτική αυτή θά ήταν ικανή νά πληρώσει την δεύτερη προϋπόθεση πού άνεφέρθη προηγουμένως, δηλαδή ότι έχει ως άντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την

παρεμπόδιση, τόν περιορισμό, ή την νόθευση του άνταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

Άκόμα και αν τό άντικείμενο της έναρμονισμένης πρακτικής δεν είναι ή παρεμπόδιση, ό περιορισμός ή ή νόθευση του άνταγωνισμού, αυτή θά ήδύνατο δεσβαίως νά έχει αυτό τό αποτέλεσμα (έφ' όσον θά ήταν σημαντικό ή ουσιαδές αποτέλεσμα) μέσω του καθορισμού του τιμήματος τών παρεχομένων υπηρεσιών, άνεξάρτητα από καθαρώς οικονομικούς παράγοντες και έπομένως νά τείνει στην άποθάρρυνση μιάς πιά άποτελεσματικής παροχής τών υπηρεσιών αυτών. Αυτό είναι επίσης θέμα πού πρέπει νά έρευνηθεί από τό έθνικό δικαστήριο.

Για νά δώσει άπάντηση στο έρώτημα αυτό, τό έθνικό δικαστήριο όφείλει νά εξέτάσει τό πλήρες οικονομικό πλαίσιο της πρακτικής και ιδιαίτερα νά λάβει ύπ' όψη τόν άριθμό τών τραπεζών πού την άκολουθούν και τόν άριθμό τών μεταφορών πού έκτελούν (6λ. ως παράδειγμα, ύπόθεση 23/67 *Brasserie de Haecht* κατά *Wilkin* (1967) Rec. 407). Ή οικονομική σημασία της έναρμονισμένης πρακτικής δύναται νά εκτιμηθεί συγκρίνοντας τόν άριθμό τών εν λόγω μεταφορών με τόν άριθμό τών μεταφορών πού έκτελούνται από άνταγωνιστές τών τραπεζών, οι όποιες άκολουθούν την πρακτική. Ύν οι πρώτες είναι αναλόγου βαθμού σπουδαιότητας με τίς δραστηριότητες, λόγου χάριν, πού εξέτάσθησαν στην ύπόθεση 19/77 *Miller* κατά *Επιτροπής* (1978) Rec. 131 (δηλαδή της τάξεως του 5 %) σέ αντίθεση με τίς υπό εξέταση στην ύπόθεση 56/65 *Technique Minière* κατά *Maschinenbau Ulm* (1966) Rec. 235 και στην ύπόθεση 5/69 *Völk* κατά *Verwaeghe* (1969) Rec. 295 (δηλαδή κάτω του 1 %), τό έθνικό δικαστήριο έχει λόγους νά συμπεράνει ότι ό περιορισμός του άνταγωνισμού είναι σημαντικός. Τό έθνικό δικαστήριο δύναται επίσης νά λάβει ύπ' όψη για τόν σκοπό αυτό τόν όγκο τών μεταφορών πού ένεργούν οι τράπεζες, οι όποιες άκολουθούν την έναρμονισμένη πρακτική.

Όσον αφορά την τρίτη προϋπόθεση, δηλαδή το αποτέλεσμα επί του εμπορίου μεταξύ Κρατών μελών, το έθνικό δικαστήριο πρέπει να κρίνει, αφού εξετάσει όλα τα στοιχεία, αν υπάρχει αγορά τραπεζικών υπηρεσιών που εκτείνεται σε περισσότερα από ένα Κράτη μέλη και αν η έναρμονισμένη πρακτική είναι ικανή να επηρεάσει την προσφορά και την ζήτηση των υπηρεσιών αυτών μεταξύ των εν λόγω Κρατών μελών. Πάντως, αφού το αποτέλεσμα επί του εμπορίου μεταξύ Κρατών μελών αρκεί να είναι έμμεσο (βλ. παραδείγματος χάριν τις υποθέσεις 56 και 58/64 *Consten και Grundig* κατά *Επιτροπής* (1966 Rec. 299, σ. 341)), είναι αρκετή η διαπίστωση από το έθνικό δικαστήριο, ότι η έπιβολή της προμηθείας στις εξωτερικές μεταφορές δύναται, κατ' άλλο τρόπο, να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των Κρατών μελών, καθιστώντας λόγου χάριν, ελαχθεστέρα την αγορά από το εξωτερικό.

Τό άρθρο 85 δέν όρίζει ρητώς ότι οι έναρμονισμένες πρακτικές είναι άκυρες επειδή, έξ υποθέσεως, τό είδος αυτό περιοριστικής πρακτικής πού καταδικάζει ή συνθήκη, δέν παράγει γενικώς νομική ύποχρέωση δεσμευτική των μερών. Τό άρθρο 85 παράγραφος 1 όρίζει έν τούτοις σαφώς ότι μιά τέτοια πρακτική άπαγορεύεται ως άσυμδίβαστη πρός την κοινή αγορά, τό δέ έθνικό δικαστήριο είναι ύποχρεωμένο να εφαρμόσει την άπαγόρευση αυτή. Τό αποτέλεσμα της άπαγορεύσεως της έναρμονισμένης πρακτικής, την όποια άκολουθει ή τράπεζα (άν άποδειχθεί ότι αυτό συμβαίνει) επί της εϋθύνης του Züchner πρός καταβολή της έν λόγω προμηθείας στην τράπεζα, πρέπει να κριθεί κατά τό γερμανικό δίκαιο.

Η έναρμονισμένη πρακτική, άν και δέν έχει την συναινετική φύση της συμφωνίας

ή της αποφάσεως, προϋποθέτει σειρά άνεξαρτήτων ενεργειών, οι όποιες όλες μαζί άντικαθιστούν τον άνταγωνισμό μέ συνεργασία. Άντιθέτως, ένα από τά χαρακτηριστικά της δεσποζούσης θέσεως πού καλύπτει τό άρθρο 86 είναι ό μονομερής χαρακτήρας της. Έπομένως, καιτοι τό έρώτημα πού υπέβαλε τό Amtsgericht στό Δικαστήριο αναφέρει και τά δύο άρθρα, 85 και 86, πρέπει να παρατηρήσω ότι μόνο τό πρώτο ισχύει, άν τά περιστατικά θεμελιώνουν την ύπαρξη έναρμονισμένης πρακτικής. Πάντως, κατά την διαπίστωση των περιστατικών, ίσως τό Amtsgericht θελήσει να εξετάσει επίσης άν ύπάρχει απόδειξη καταχρήσεως δεσποζούσης θέσεως μάλλον παρά έναρμονισμένης πρακτικής.

Στρεφόμενο τότε πρός τό άρθρο 86, δύναται να εφαρμόσει την διάταξη αυτή άν συντρέχουν τρεις προϋποθέσεις: (i) ύπαρξη δεσποζούσης θέσεως έντός της κοινής αγοράς ή ουσιαδδους μέρους της (ii) κατάχρηση της θέσεως αυτής από μιά ή περισσότερες έπιχειρήσεις και (iii) αποτέλεσμα επί του εμπορίου μεταξύ Κρατών μελών.

Τό Δικαστήριο έχει όρισει την δεσποζούσα θέση, στην ύπόθεση 27/76 *United Brands* κατά *Έπιτροπής* (1978) Rec. 207 (σ. 277) και στην ύπόθεση 85/76 *Hoffmann-La Roche* κατά *Έπιτροπής* (1979) Rec. 461 (σ. 520).

Γιά να κριθεί άν ύπάρχει δεσποζούσα θέση, χρειάζεται να αναλυθεί ή δομή της αγοράς. Διάφοροι παράγοντες είναι σχετικοί, μεταξύ των όποιων ένας από τους πιό σημαντικούς (άλλά όχι αποφασιστικός) είναι τό τμήμα της αγοράς πού άντιστοιχεί στην έν λόγω έπιχείρηση. Άλλοι σχετικοί παράγοντες είναι ή όργάνωση της έπιχειρήσεως, οι άπαιτούμενες τεχνικές γνώσεις και

πέτρα και οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι. Φυσικά για να τοποθετηθούν όλοι αυτοί οι παράγοντες στο δικό τους οικονομικό πλαίσιο απαιτείται το εθνικό δικαστήριο να όρίσει την γεωγραφική έκταση της αγοράς και τις υπηρεσίες που αφορά. Παραδείγματος χάριν, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν η αγορά αφορά όλες τις τραπεζικές υπηρεσίες ή μόνο μεταφορές χρημάτων προς το εξωτερικό, αν καλύπτει ολόκληρη την Κοινότητα ή μόνο την Γερμανία.

*Αν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η τράπεζα πράγματι κατέχει δεσπόζουσα θέση,

το εθνικό δικαστήριο πρέπει τότε να κρίνει αν υπήρξε κατάχρησή της, όπως όρίζεται στην υπόθεση *Hoffmann-La Roche* (σ. 541). *Αν, επομένως, το εθνικό δικαστήριο διαπιστώσει ότι η τράπεζα, ενώ κατείχε δεσπόζουσα θέση, κατέφυγε (1) σε μεθόδους ξένες προς εκείνες που χρησιμοποιούνται σε συνήθη βαθμό ανταγωνισμού, οι οποίες (2) έχουν ως αποτέλεσμα τον περαιτέρω περιορισμό του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά, έχει λόγους να συμπεράνει ότι πληροίται η δεύτερα προϋπόθεση. Πρέπει δεδαίως να εξετάσει επίσης αν επηρεάσθη το εμπόριο μεταξύ Κρατών μελών.

*Εν όψει των ανωτέρω, είμαι της γνώμης ότι στο έρώτημα που υπέβαλε το *Amtsgericht* στο Δικαστήριο πρέπει να δοθεί ή απάντηση ότι, αναλόγως των περιστάσεων και όλων των περιστάσεων, η χρέωση ενιαίας τραπεζικής προμηθείας στις μεταφορές κεφαλαίων και άλλες πληρωμές μεταξύ τραπεζών εντός της κοινής αγοράς δύναται να συνιστά έναρμονισμένη πρακτική, αντίθετη προς το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ.